

<https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.68-1.5> (дата звернення: 24.02.2023).

4. Яланський А., Ступакова К. Традиції радянської академічної мистецької школи в художній освіті та мистецтві Китаю ХХ – поч. ХХІ ст. Українська академія мистецтва: збірник наукових праць. Київ, 2013. Випуск 21. С. 5–12.

5. Кіктенко В. О. Нарис з історії українського китаєзнавства. ХVІІІ – перша половина ХХ ст.: дослідження, матеріали, документи. Київ, 2002. 197 с.

6. Грищенко І. КНУТД експортує українську освіту в Китай. Голос України. Київ, 2021. URL: <http://www.golos.com.ua/article/346711> (дата звернення 25.02.2022).

7. Храпачов О. Українські художники в сучасному мистецькому середовищі Китаю. Україна–Китай. Київ, 2014. № 1(6). С. 84–85.

8. Жулінський М. В. Методика опанування образотворчої грамоти у вищій школі засобами фотографії й малюнку. Актуальні питання мистецької освіти та виховання. Хмельницький, 2016. Вип. 2 (8). С. 255–264.

УДК 1(091)(510+520)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-347-0-10>

Капанов С. В.

ORCID: 0000-0003-0320-0991

*кандидат філософських наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу
Азіатсько-Тихоокеанського регіону
Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

ЗАХІД VERSUS СХІД У РАННЬОГО НІСІДИ ТА ФЕН ЮЛАНЯ

Ключові слова: китайська філософія, японська філософія, діалог культур, Схід – Захід.

Характерна риса східноазійської філософії ХХ ст. – активна взаємодія із західною філософією. Унаслідок цієї взаємодії утворено потужні філософські школи – постконфуціанство в Китаї та школа Кіото в Японії, кожна з яких запропонувала власну версію синтезу

філософських традицій Заходу і Сходу. Репрезентативними представниками цих шкіл можна вважати двох всесвітньо відомих філософів – Нісиду Кітаро (西田幾多郎, 1870–1945) і Фен Юланя (馮友蘭, 1895–1990). У цій доповіді ми спробуємо порівняти, яким чином у кожного з них співвідносяться західна та східна філософська думка. Особливо цікавим є ранній період творчості цих філософів, а саме праці, у яких їхні ідеї вперше були сформульовані. Для Нісиди це його перша книга «Дослідження блага» (1911) [1], для Фен Юланя – його дисертація «Порівняльне дослідження життєвих ідеалів» (1925) [2, р. 2–189].

В обох працях багато разів згадано та цитовано західних філософів, починаючи від Платона й Аристотеля й закінчуючи сучасниками – В. Джеймсом, А. Бергсоном тощо, обидві праці написані загалом у рамках західного філософського дискурсу. Проте східна думка посідає в них різне місце. Нісида про неї згадує рідко: Конфуція, наприклад, згадано всього три рази [1, р. 158, 179, 193], Сюнь-цзи та Ван Янміна – по одному разу [1, р. 132, 157], а Лао-цзи та Чжуан-цзи не згадано жодного разу. З японських філософів представлений лише Сінран (цитатами з «Таннісьо») [1, р. 210, 237], натомість трапляються імена поета Сайгьо [1, р. 160] та художника Сессю [1, р. 193]. Водночас уважний читач може помітити приховані цитати з китайських філософів та алузії на них.

Натомість у Фен Юланя східні й західні філософи представлені приблизно однаково. Так, ідеалізацію природи представляють Чжуан-цзи, Платон і Шопенгауер [2, р. 13–55], ідеалізацію цивілізації – Ян Чжу, Мо-цзи, Декарт, Бекон і Фіхте [2, р. 62–114], гармонію природи та цивілізації – Конфуцій, Аристотель, неоконфуціанці та Гегель [2, р. 118–178]. При цьому кожному зі згаданих китайських філософів присвячено окрему главу. До того ж в основу класифікації життєвих ідеалів покладено ідеї Лао-цзи та Чжуан-цзи [2, р. 9–10]. Важливо також, що для Нісиди слово «філософія» означає насамперед західну філософію, тоді як для Фен Юланя китайська традиційна думка має не менше права називатися філософією, ніж європейська чи американська.

Література:

1. 西田幾多郎。善の研究。東京: 岩波書店, 2001. 256 頁。
2. Selected Philosophical Writings of Fung Yu-lan. Beijing: Foreign Languages Press, 1991. 674 p.